

Список бібліографічних посилань

1. Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України : закон України від 13.07.1999 № 916-XIV // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/916-14> (дата звернення 02.11.2017).
2. Про інноваційну діяльність : закон України від 04.07.2002 № 40-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення 03.11.2017).
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : наказ М-ва освіти та науки України від 25.04.2013 № 466 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення 03.11.2017).
4. Бугайчук К. Л. Застосування технологій дистанційного навчання в післядипломній освіті працівників Національної поліції // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів II міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2017. С. 157–161.

Одержано 06.11.2017

УДК 378.6(477)

Віталій Володимирович РОМАНЮК,

*кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6077-4591>*

ВПЛИВ СПЕЦИФІЧНИХ УМОВ НАВЧАННЯ У ВНЗ МВС УКРАЇНИ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

За словами заступниці Голови Верховної Ради України О. Сироїд «Судова реформа почнеться з реформи правової освіти», що фактично означає реформу вищої школи в т. ч. вищих навчальних закладів МВС України зі специфічними умовами навчання. Тягар у вигляді кошторису на утримання ВНЗ МВС дійсно великий, але отримання вищої юридичної освіти виключно у державних та приватних вищих навчальних закладах не вирішить фінансове питання в межах держави, є по суті відбудеться перекидання грошей з «одного кошика до іншого». А чи зможуть такі «цивільні» виші, отримавши більшу кількість замовлень на навчання юристів, створити так звані специфічні умови, без отримання яких служба в Національній поліції може не скластися через те, що умови проходження служби в поліції є дійсно специфічними (цілодобове чергування, вміння працювати з різними верствами людей, велике моральне й фізичне навантаження тощо).

Передбачивши у ст. 74 закону України «Про Національну поліцію» здійснення підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, законодавець не розкрив значення таких «умов». Не йдеться про такі «умови» й у законі України «Про вищу освіту», де згадується вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання). В той же час, не вважається дискримінацією права на здобуття вищої освіти встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття вищої освіти, зумовленими особливостями отримання кваліфікації. Отже, під специфічними умовами навчання необхідно розуміти як певні обмеження (добір на навчання, вік, стан здоров'я, закрити соціальне співтовариство, особлива субкультура тощо) так і привілеї (високі вимоги до дисципліни, гарантоване працевлаштування, державне забезпечення, посилене вивчення фахових дисциплін, постійне стажування тощо), застосування яких у сукупності повинно призвести до отримання випускником ВНЗ достатньої компетентності (динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність).

Виникає питання, навіщо ж «створювати велосипед», якщо він вже існує і реально працює. Так, є певні проблемні питання в організації навчання поліцейських, але вони мають ситуативний характер і, як правило, пов'язані не з відсутністю освітніх можливостей у ВНЗ (науково-педагогічне забезпечення), а відсутністю у них певної самостійності, пов'язаної з мобільністю реагування на зміни у законодавстві і потреби міністерства. Тим більше руйнувати систему відомчих вищих навчальних закладів МВС у той час, коли Національна поліція відчуває

«кадровий голод» здається як мінімум нераціональним. Нині, за словами голови Національної поліції С. М. Князева, через звільнення та переходи поліцейських до інших підрозділів, некомплект складає понад 20 тисяч осіб, тобто поліції не вистачає кожного шостого працівника. Люди йдуть з поліції насамперед через виснаження та брак часу на особисте життя, а це по суті і є непідготовленість до специфічних умов вже не навчання, а служби.

Так, наприклад, в результаті щорічного інтерв'ювання працівників підрозділів кадрового забезпечення окремих територіальних органів Національної поліції були отримані відомості, що свідчать про різний рівень «підготовленості» до служби у практичних підрозділах випускників цивільних ВНЗ та відомчих навчальних закладів МВС. За їх словами випускники ВНЗ МВС України швидше адаптуються до існуючих умов проходження служби. І, взагалі, цілком логічно виглядає той факт, що підготовка фахівця для Національної поліції відрізняється від підготовки майбутнього нотаріуса, кадрового працівника СБУ. Саме в цьому і повинні проявлятися наслідки застосування специфічних умов під час навчання.

На підтвердження можна зазначити один з переконливих фактів. У жодному класичному юридичному навчальному закладі не викладається така профільна дисципліна як, наприклад, «Досудове слідство в поліції». Недарма випускники ВНЗ МВС, у т. ч. випускники факультету № 1 (слідства) Харківського національного університету внутрішніх справ на відміну від своїх «цивільних» колег, чітко усвідомлюють своє місце в системі органів досудового слідства Національної поліції України. А це також є наслідком запровадження специфічних умов навчання. До тих пір поки у державі буде існувати саме досудове слідство, а не судове, що притаманно американській моделі юриспруденції, країні будуть потрібні фахові слідчі для відповідних підрозділів Національної поліції, які повинні відповідати вимогам, що пред'являються до працівників поліції, мати фахову вищу юридичну освіту і бути здатними працювати у специфічних умовах. Якщо в існуючій системі судочинства позбавити слідчого вищої юридичної освіти, то чи можна буде назвати взаємовідносини між ним і захисником змагальними? Мабуть, що ні.

Крім того, велике значення має постійна взаємодія ВНЗ МВС України з територіальними підрозділами Національної поліції, що проявляється у сумісному патрулюванні, бінарних заняттях, стажуванні тощо. Курсанти під час таких заходів мають можливість реалізувати здобуті теоретичні знання і отримати практичні навички і, звісно, ніщо не зможе замінити «живе» спілкування курсантів зі старшими колегами.

Вважається вірним, що реформування відомчої освіти повинно призвести не до ліквідації ВНЗ, а до їх реорганізації з обов'язковим збереженням кадрового потенціалу. Підготовка у вищих навчальних закладах МВС України повинна дати не лише знання і вміння, а й сформувані здатність до саморозвитку, вміння адаптуватися до нових соціальних, інформаційних, технічних та технологічних вимог, кваліфікованого здобуття нових знань шляхом самоосвіти – тобто повинна ґрунтуватись на засадах випереджальної освіти. Така підготовка дозволить сформувані професійні інтереси майбутніх правоохоронців, належно зорієнтувати, дати чітке уявлення про переваги і труднощі, пов'язані зі службою в поліції.

Одержано 07.11.2017

УДК 343.98

Тетяна Іванівна САВЧУК,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8024-5136>

ЗВ'ЯЗОК НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛІСТИКА» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одвічна проблема – зв'язок науки та практики у підготовці справжніх спеціалістів. Так, досить часто після закінчення навчального закладу перед молодими спеціалістами постає проблема застосування теоретичних знань у процесі практичної діяльності. Це пов'язано із тим, що в процесі навчання не завжди проводяться паралелі між наданими теоретичними знаннями